

man paa ingen Maade kan tillægge Syberne Mangel paa Patriotisme, fordi de ikke kunne ønske her at sælge deres Produkter til en Priis, der er 10—20 pCt. lavere, end de kunne faae fhydpaa; der er dog vel Ingen, der kan forlange Sigt.

Hvad Sagen selv angaaer, da maa jeg med den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgfreds (H. Hage) have Betænkelighed ved Lovudkastet, navnlig fordi det ikke er angivet, hvilken Retning den foreslaaede Kængdebane skal have. Da Loven om Tverbanen for 3 Aarsiden blev vedtagen, gif Udcastet først ud paa, at Banen skulde gaae fra Aarhus over Randers sønder ad til Bonstid; den store Fleerhed i Folkethinget sagde imidlertid. Paa en saadan Bane kunne vi ikke gaae ind; skulle vi have en Tverbane, saa maae vi have en Bane, som ikke præjudicerer en fremtidig Kængdebane, og Resultatet blev, at det blev vedtaget, at Banen skulde gaae fra Aarhus over Viborg til et Punkt ved Bønsbugten. Nu er Loven bleven benyttet paa den Maade, at Tverbanen paa en vis Strækning kan blive Begyndelsen til en fremtidig Kængdebane, nemlig Begyndelsen til den saa ofte omtalte stærkt udprægede Østlystbane, men Spørgsmaalet er netop, hvilken Retning skal den nu foreslaaede Kængdebane have. Regjeringen forlanger, at dette skal overlades til dens Ansvar og bedste Skjøn; nu antager jeg ganske vist, at den nuværende Regjering ikke er stemt for den saakaldte Bybane paa Syllands Østlyst, men Tiberne veyle, og Ministerierne veyle, vi kunne faae en anden Regjering, vi havde engang haat en Indenrigsminister, som meget stærkt udtalte, at efter hans Formening var det den eneste rigtige Kængdebane, som gif fra By til By paa Østlysten, og dengang begjærede han og erholdt Midler for at undersøge Terrainforholdene, men efter den foretagne Undersøgelse viste det sig, at en saadan Bane kun var mulig ved at holde den i Nærheden af Havet og Fjordene, og derhos blev den tillige meget kostbar. Derfor vi nu gav Regjeringen den forlangte Bemyndigelse, og den saa kunde blive benyttet til et Baneanlæg som det af mig betegnede, saa vilde Rigsdagen vistnok bagefter bitterlig fortryde, at

vi havde givet en saa udstrakt Bemyndigelse. Derfor kan jeg ikke gaae ind paa Loven, medmindre Hovedpunkterne for Banens Retning blive angivne. Jeg seer jo nok, at der i Lovforslagets Motiver indeholdes Anthydning af, i hvilken Retning Banen skal gaae, og at det saaledes hedder, at Banen skal gaae fra Aarhus til et Punkt vestlig for Kolbing, men i disse Udtryk indeholdes et saa stort Spillerum, at Retningen af Banen maa siges at være aldeles ubestemt, og desuden ere Motiver jo ikke Lov. Jeg maa saaledes ansee det for nødvendigt, at denne Sag bliver underkastet en nøjagtig Drøftelse; det har glædet mig at see Loven forelagt, men jeg troer ikke, at vi kunne undlade at forlange bestemte Oplysninger om, hvor Banen skal ligge, fordeelagtigst for Provindsens materielle Udvikling og for Staten i det Hele.

Indenrigsministeren: Den ærede Rigsdagsmand for Randers (Klee) udtalte i sit Foredrag, at han erkjendte, at Regjeringen ikke havde handlet illoyalt mod det aftraadte Ministerium ved at indbringe et Forslag af denne Art; det er en Erkjendelse, som jeg gjerne vil hævde, og strax ved Finantslovens første Behandling; idet jeg omtalte Jernbaneanlæggen, yttrede jeg, at jeg anerkjendte, at mine høitærede Forgænger i Ministeriet havde handlet aldeles loyalt ved at søge at gennemføre den af Rigsdagen vedtagne og af Hans Majestæt sanctionerede Lov. Det Standpunkt, hvor paa Regjeringen staaer i denne Sag, er Loven af 4de Marts 1857, den danner Udgangspunktet for det System, som her er foreslaaet. Man er gaaet ud fra, at naar den Bane, som ved Loven af 1857 blev vedtagen, stod isoleret, var der al Udsigt til, at Staten aarlig kom til at udrede Renten af 8 Millioner som Tilskud til Banens Drift. Jeg troer ikke, at man paa nogen Maade kan bevise eller kan opstille nogen som helst Beregning, som kan gjøre det sandsynligt, at det ikke vilde blive nødvendigt for Staten, saalænge Banen stod isoleret, at tilskyde et Beløb af 320,000 Rd. aarlig. Naar det altsaa var muligt at komme til et andet Betalingsystem, medens man beholdt det Allervæsentligste af Banen, var de